

Курилін Іван Ростиславович, доцент кафедри криміналістики та судової медицини Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

ПОРУШЕННЯ ПРАВ НА ВИНАХІД, КОРИСНУ МОДЕЛЬ, ПРОМИСЛОВИЙ ЗРАЗОК, ТОПОГРАФІЮ ІНТЕГРАЛЬНОЇ МІКРОСХЕМИ, СОРТ РОСЛИН, РАЦІОНАЛІЗАТОРСЬКУ ПРОПОЗИЦІЮ: ПРЕДМЕТ ЗЛОЧИННОГО ПОСЯГАННЯ

Серед основних елементів криміналістичної характеристики злочинів науковці виділяють предмет злочинного посягання і визначають його як кінцевий продукт, результат протиправної діяльності суб'єкта, перед яким опиняється слідчий на етапі досудового розслідування [3, с. 45].

Зміст предмета злочинного посягання вчені розкривають за сукупністю певних ознак. Так, М. В. Салтевський вважає, що зміст предмету злочинного посягання становлять різноманітні фізичні об'єкти, які характеризуються ознаками їх агрегатного стану, споживчим призначенням, фізико-хімічними властивостями [7, с. 268].

В. С. Кузьмічов, Г. І. Прокопенко під предметом посягання розуміють різноманітні фізичні тіла, об'єкти органічного і неорганічного походження [5, с. 253].

В. Ф. Єрмолович визначає предмет злочинного посягання, як речі і предмети, що характеризуються видом, призначенням, категорією, особливостями предмета (розмір, вага, густина тощо) та особливостями супутніх об'єктів (упаковка, тара), що здатні під час взаємодії з іншими предметами до зміни та фіксації цих змін [2, с. 151].

Ми підтримуємо позицію, В. А. Образцов зазначає, що криміналістичному поняттю предмета посягання близьким є кримінально-правове поняття предмета злочину [4, с. 55].

І. В. Кузнецов, до предметів матеріального світу як можливих предметів певних злочинів відносить інформацію та продукти інтелектуальної творчості, виражені у тій чи іншій об'єктивній формі [6, с. 79–80].

В свою чергу, П. П. Андрушко вважає, що предметами злочинів, передбачених окремими статтями КК України, є відповідні об'єкти права інтелектуальної власності, зазначені в диспозиціях статей [1, с. 34–35].

Стаття 177 КК України передбачає відповідальність за порушення прав на винахід, корисну модель, промисловий зразок, топографію інтегральної мікросхеми, сорт рослин, раціоналізаторську пропозицію.

Предметами злочину, передбаченого ст. 177 КК України, є:

а) винахід – результат творчої діяльності людини у будь-якій галузі науки і техніки, технології виробництва тощо, об'єктом винаходу може бути продукт (пристрій, речовина, штам мікроорганізму, культура клітин рослини і тварини), а також спосіб виробництва;

б) корисна модель – її об'єктом є конструктивне виконання пристрою;

в) промисловий зразок – результат творчої діяльності людини у галузі художнього конструювання, ним може бути форма, малюнок чи розфарбування або їх поєднання, які визначають зовнішній вигляд промислового виробу і призначені для задоволення естетичних та ергономічних потреб;

г) топографія інтегральних мікросхем – зафіксовані на матеріальному носії просторово-геометричні розміщення сукупності елементів інтегральної мікросхеми та з'єднань між ними;

д) сорт рослин – штучно відібрана сукупність рослин з притаманними їм біологічними ознаками і властивостями, що характеризують спадковість, якщо вона має хоча б одну відмінність від відомих сукупностей рослин того ж біологічного виду і може вважатися єдиною з точки зору придатності для відтворення сорту;

е) раціоналізаторська пропозиція – технічне рішення, що є новітнім і корисним для підприємства, організації чи установи, котрим воно подається, і яке передбачає зміну конструкції виробу, технології виробництва і застосовуваної техніки або зміну складових матеріалу.

Предмет злочинного посягання порушення прав на винахід, корисну модель, промисловий зразок, топографію інтегральної мікросхеми, сорт рослин, раціоналізаторську пропозицію повинен мати відповідні ознаки: отримати вираження певній об'єктивній формі, не належати злочинцеві, бути об'єктом правової охорони (охоронятися законодавством у сфері реалізації права інтелектуальної власності).

Підсумовуючи викладене вище, можна дійти висновку, що винахід, корисна модель, промисловий зразок, топографію інтегральної мікросхеми, сорт рослин, раціоналізаторську пропозицію, як предмет злочинного посягання – це різноманітні речі, предмети (органічного і неорганічного походження), які отримують вираження у певній об'єктивній формі, відрізняються неповторністю, і характеризуються видом, призначенням, категорією, особливостями предмета та особливостями супутніх об'єктів (упаковка, тара, тощо), посягаючи на які злочинець впливає на суспільні відносини у сфері реалізації права інтелектуальної власності.

Список використаних джерел

1. Андрушко П. П. Кримінально-правова охорона прав інтелектуальної власності в Україні / П. П. Андрушко. – К.: Форум, 2004. – 160 с.

2. Ермолович В. Ф. Криминалистическая характеристика преступлений / Ермолович В. Ф. – Мн. : Амалфея, 2001. – 153 с.
3. Криміналістика : підручник / [Біленчук П. Д., Лисиченко В. К., Клименко Н. І. та ін.] ; за ред. П. Д. Біленчука. – 2-ге вид., доповн. – Київ : Атіка, 2001. – 544 с.
4. Криминалистика / [под. ред. В. А. Образцова]. – М. : Юрист, 2001. – 760 с.
5. Кузьмічов В.С. Криміналістика / Кузьмічов В. С. ; за ред. В. Г. Гончаренка та Є. М. Моїсєєва. – Київ : Юрінком Інтер, 2001. – 366 с.
6. Кузнецов И. В. Понятие и виды предметов преступлений в уголовном праве России : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08 / И. В. Кузнецов. – Орел, 2006. – 221 с.
7. Салтевський М. В. Криміналістика : підручник : у 2 ч. / М. В. Салтевський. – Ч. 2. – Харків : Консум, 2001. – 268 с.